

LE TOURISTE BULGARE. — DER BULGARISCHE TOURIST.

СПИСАНИЕ ЗА ТУРИЗЪМЪ И ПРИРОДООПИСАНИЕ.

Редакторъ : С. Д. СКРИНСКИ.

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за нечленове годишно 2 лева, за членове — 1 л., въ странство — 2.50 франка.

Всичко се изпраща : София, „Българско Туристско Дружество“.

Год. IX.

София, юний 1910 г.

Брой 6.

Робертъ Крюгеръ.

Алкохолъ и Спортъ.

Прѣди нѣколко врѣме германскиятъ вѣстникъ „Berliner Lokalblatt“ помѣсти въ колонитѣ си статията „Влиянието на сладкото върху силитѣ на човѣка“, въ която се прѣдава слѣдния разговоръ :

„Въ една Берлинска сладкарница близо до „Potsdamer Platz“ отъ нѣколко врѣме се вижда единъ постояненъ гостъ, който въ консомирането си на сладъкъ каймакъ не е билъ досега отъ никого надминатъ. Това влѣчение къмъ сладкото е въ противорѣчие съ вънкашността на гостенина. Той се гордѣе съ една чудесна мускулатура — единъ юмрученъ ударъ отъ него остава вѣчно незабравимъ отъ потърпѣвшия. Когато чужденецътъ бѣше очистилъ четвъртата порция каймакъ и се готвѣше да си поржча „mohrenkörpe**), попи-

*) „Mohrenkörpe“ сж сладки въ видѣ на картофъ, пълнени съ кремъ и глазирани съ шоколадъ.

тахъ го, откъдѣ иде. Отговорътъ бѣше потрѣсающъ. Този типъ не бѣше агентъ за сладки работи, а — борецъ, който, като такъвъ, всѣка вечеръ се подвизаваше въ цирка. Когато на главния борецъ отъ Германия, Siegfried, разправихъ този епизодъ, той сериозно ми отговори, че не намира нищо чудно въ това; той самиятъ поддържа чужденеца напълно. — „Вие съ това да не искате да кажете, че силнитѣ мже трѣбва да се откажатъ отъ спирнитѣ питиета и да се хранятъ като жени?“ запитахъ азъ. Г-нъ Зигфридъ, борецътъ, ми отговори, че той съвсѣмъ се отказалъ отъ алкохола. Споредъ него, това е отъ голѣма важностъ за единъ борецъ по занаятъ. Единъ редовенъ животъ съ спазване абсолютна диета поддържа пола на силнитѣ мже и имъ принася успѣхъ въ борбата нередовноститѣ много скоро отплащатъ съ отпадна на силитѣ. Той самиятъ не се срамуваше да признае, че откогато е борецъ по занаятъ, не пие нито бира, нито вино . . . Засрами се, Гамбринусъ! Главниятъ борецъ пие само млѣко и пакъ млѣко и си уталожва жаждата съ лимонада отъ овощия. Германскиятъ борецъ послѣ почервенѣлъ ми се призна, че той има силно влѣчение къмъ сладкитѣ ястия, тъй да се каже, и че инстинктивно е тласканъ къмъ това удоволствие, отъ което черпи сили“.

Въ този разговоръ се зачеква единъ въпросъ, който прѣдставлява най-голѣмъ интересъ не само за гимнастицитѣ, но и за хора поклонници на спорта изобщо. По това има двѣ противоположни мнѣния: едно старо, разпространено — слабо и едно по-ново — силно, което досега е ограничено още въ единъ сравнително малкъ кръгъ хора. Споредъ по-старото мнѣние, млѣкото, лимонадата и сладкитѣ сж само за дѣцата и женитѣ; за мже и такива, които искатъ да бждатъ мже, това е недостойно. Който има право на брада и мустаци, трѣбва рано да прѣзира всичко сладко; той трѣба, напротивъ, да пуши, да пие и да понася значително количество; инакъ той не е мжжъ. — Лимонада! по дяволитѣ! колко женско! Единъ студентъ, който пие лимонада не е студентъ! Споредъ новото мнѣние обаче не сжществуватъ разумни причини, които да забраняватъ на мжетѣ удоволствието да консумиратъ сладки. Удоволствието, което чувствуваме, като ядемъ сладко, е естествено направление на вкуса. Че днесъ за днесъ има много мже, които не искатъ да ядатъ сладки ястия и да пиятъ сладки питиета, се обяснява чисто и просто съ това, че тѣ (мжетѣ) сж отклонили вкуса си въ друго направление чрѣзъ пушене, пиене на ракия, бира и вино и много лютиви ястия въ гостинницата. Откажете ли се отъ тѣзи работи, природниятъ вкусъ се повръща. Разумното консумиране на сладки, овощия и соковетѣ имъ, на млѣко и сладки ястия е полезно за тѣлото, когато пкъ пушенето и алкохолътъ сж вредителни, особено за любителя на спорта. Рапортьорътъ на Берлинския вѣстникъ се застъпва за старото мнѣние, главниятъ борецъ въ Германия, Ernst Siegfried, — за новото. Кой отъ двамата има право? — За първия говорятъ напрѣднатата му възраст, а сжщеврѣменно и съгласието на болшинството мжки читатели. Отъ тамъ и неговия смѣлъ гласъ. —

За главния борецъ обаче говори тънкото основателно и практично проучване на въпроса, даже нѣщо повече — той самиятъ е най-доброто доказателство за вѣрността на поддържаното отъ него мнѣние. Той не че не вѣрва само, че алкохолътъ врѣди, но той го знае.

Борецътъ Ernst Siegfried дѣйствително се е отказалъ отъ алкохола по чисто спортни причини. Той пие въобще много малко; млѣкото е неговото най-любимо питие, освѣнъ това цѣни малиновата и естествена лимонада отъ лимонъ.

Това отговаря на едно правило за живѣние, което г-нъ Siegfried прѣпоръчва всѣкому, който се посвѣщава на спорта. Между експерти днесъ не може да има вече съмнѣние, че спиртнитѣ питиета влияятъ злѣ върху изпълняващия спорта. Алкохолътъ и тѣлесната способностъ не сж спогодими — това е резултата на всичкитѣ спортни упражнения и научнитѣ изслѣдвания. Врѣдата върви успоредно съ количеството — много, — врѣди много, малко, — малко. Обаче никой не трѣбва да вѣрва, че консумирането на съвсѣмъ малко алкохолъ остава безъ влияние върху тѣлосложението или тѣлесната сила, или, както се е приемало досега много пжти, че усилва и увеличава тѣлесната способностъ. Всѣко консумиране на алкохолъ дѣйствува лошо. Ежедневната работа може да се изпълнява отъ нѣкого, безъ той да усѣти влиянието на малко алкохолъ, тѣй като много пжти липсва мащабъ за правилното оцѣняване на свършеното. Друго е при спорта, при надпрѣварването, кждѣто се иска най-голѣмото усилие. Всѣко опущение тука си отмъщава и се забѣлѣзва толкова порано и по-силно, колкото е по-голѣма конкуренцията въ състезаването. Ако всички сж на мнѣние, че консумирането на малко алкохолъ нѣма никакво значение, тогава лошото му дѣйствие нѣма да явствува и да се забѣлѣзва сжщо така, като че ли всички по сжщия начинъ биха се борили противъ вѣтъра или слънцето. Въздържа ли се обаче нѣкой отъ алкохола, то той непрѣменно ще има голѣмо прѣимущество прѣдъ конкурентитѣ невъздържатели. Прѣвъзходството на аглийскитѣ и американскитѣ спортисти, което изпъкваше толкова явно въ Атина и Лондонъ при олимпийскитѣ игри, не се дължи само на по-дългото упражнение въ респективнитѣ спортове въ тия земи, а сигурно въ голѣма частъ и на по-строгото въздържание отъ алкохола. Отъ само себе си се разбира, че единъ тѣлесно прѣвъзходенъ и прилеженъ въ упражненията сж гимнастикъ, плувачъ или борецъ, който пие вино и бира, винаги си надвие на единъ тѣлесно по-малко развитъ и неупражненъ въздържателъ. Но при равни условия въздържателътъ всѣкога ще надмине алкохолиста. *Дотогава, докогато нѣкой съвсѣмъ не се откаже отъ вино, бира или ракия, той не е постигналъ още максимума на своето противостояние.* Това трѣбва да разбератъ и съзнаватъ добрѣ всички членове на нашитѣ гимнастически и спортни дружества, които сериозно се стремятъ да напрѣднатъ.

Международното надмаршируване на 100 километра на 1.IX 1907 г. по случай освещаването голѣмото игрище въ Kiel и маршируването на 100 километра за шампионството въ Германия на 27.VI 1908 г. сжщо въ Kiel ни показва най-очевидно, каква значителна

роля играе даже и най-умѣреното употрѣбение на алкохола. Тѣзи двѣ голѣми състезателни маршрути се отличаватъ отъ други подобни състезания не само съ голѣмото число конкуренти, но и съ това, че инициаторътъ е успѣлъ да събере всички прочути туристи отъ цѣла Германия, бузъ да обърне внимание на това, дали сж поклонници на бахуса или не, съ което се избѣгваха случайноститѣ, т. е. да не можеха да се оспорватъ резултатитѣ. Отъ 51 конкуренти при първото надмарширувание имаше само 17 въздържатели и 34 алкохолисти; послѣднитѣ, разбира се, живѣеха редовно и отъ части съ-всѣмъ въздържателни нѣколко седмици прѣди състезанието. Въ деня на самото състезание никой отъ конкурентитѣ не е консумиралъ алкохолъ. Отъ въздържателитѣ само трима не можаха да стигнатъ на опрѣдѣленото мѣсто нито 18%; отъ невъздържателитѣ трѣбваше да се откажатъ по пята 13 души, което се равнява на 38%, — слѣдователно повече отъ двайно — алкохолътъ ги е направилъ по-малко способни. Сжщиятъ резултатъ се виждаше на другия край при най-добритѣ конкуренти. Между 7-тѣхъ възнаградени имаше 4 въздържатели, значи 2 пята толкова, отколкого, сравнително числото на конкурентитѣ, можеше да се очаква.

Още по-ясно се вижда значението на въздържанието при маршируването за шампионството въ 1908 год. Отъ 83 конкуренти 24 били въздържатели, 59 не, т. е. не постоянно по принципъ въздържатели. Една частъ отъ конкурентитѣ нѣколко седмици прѣдъ състезанието не е консумирала никакъ алкохолъ. На самия день всички бракували алкохола. Касаше се, слѣдователно, за дѣйствието на алкохола, консумиранъ прѣди по-дълго врѣме. Въпрѣки това резултатътъ по цѣлата линия е била една пълна и блѣстяща побѣда на противницитѣ на алкохола. Отъ въздържателитѣ само двама се отказали, отъ другитѣ — 30 души! I, II, III и IV награди сж спечелени отъ въздържатели. Нѣколко резултата съпоставямъ тукъ за сравнение въ процентни цифри:

	Воздържатели :	Невоздържатели :
До прѣдѣла стигнаха	92%	49%
Въ първата половина на пристигающитѣ бѣха	63%	17%
Наградени сж били	25%	7%

Цифритѣ говоратъ толкова ясно, че нѣма нужда да се добавя още нѣщо. Основателно гледано на работата, никой не се съмнява въ врѣдителността на алкохола. Отъ тукъ води началото си и правилото за трениране да се откажешъ отъ алкохола 6 до 8 седмици прѣди състезанието. — Тукъ трѣбва да си зададемъ въпроса — защо не по-дълго врѣме? — Защо не за винаги? Това доказва пакъ, че дѣйствието на алкохола не е маловажно, а е напротивъ едно доста сериозно и дълготрайно, което поврѣжда важни органи. — Защо въ Англия и Америка се съблюдава много повече прѣдупрѣждението отъ алкохола, отколкото у насъ? „Инакъ нѣма да привлѣчемъ членове“, ми се отговори — Защо? — „Защото не искатъ да се дѣлатъ отъ владѣющия всеобщъ обичай“. Ето кждѣ се крие ядката. Навикътъ за

пие принуждава всички. — Никой нѣма достатъчно сила и куражъ да се възпротиви.

Този обичай, да се пие винаги и всѣкждѣ и не само питиета, които сж полезни, а алкохолъ въ каквато и да е форма — повтарямъ, този обичай трѣбва да се прѣмахне. За тази цѣль спортнитѣ и въздържателнитѣ дружества трѣбва да си подадатъ ржка и да си помагатъ взаимно. И двѣтѣ биха извлѣкли голѣма полза отъ това, защото нѣма по голѣмо прѣстжпление за спорта отъ *незаинтересуваността*, която се дължи на ходенето въ бирарията и кръчмата. Смѣло може да се каже това: колкото по-малко алкохолъ, толкова повече спортъ. Но и обратното е право: колкото повече спортъ, толкова по-малко алкохолъ. И затова е толкова желателно взаимното подпомагане. И двѣтѣ дружества гонятъ една и сжща висока цѣль. Въпросътъ за алкохола не е въпросъ противъ пиянството и спортътъ не е само изобретение или праздна работа — въ главитѣ на нѣкои избраници, напротивъ, при двѣтѣ стремления се касае за нѣщо по-високо и по-важно, а именно: за усигуряването основитѣ на едно трайно напрѣждане на нашия народъ — за възпитанието на едно здраво и силно човѣчество.

София. I.VI 1910 год.

† Н. Бозовъ.

Въ Карста.

Оглавна чезнѣхъ да посѣтя прославения Карстъ, оная безводна просторна варовита страна въ Австрия, която е надупчена отгорѣ съ малки и голѣми хунии, съ околчести долини, напъстрена съ зжбати, повечето голи варовити хѣлмове, а подземията ѳ провалени отъ неуморния сврѣделъ (течеща вода се зове) по най-различни посоки. Да, слѣдъ като бѣхъ се скиталъ доста изъ нашенскитѣ подземни канари и пещери, въ нѣкои отъ които още личи майсторътъ имъ, ламтѣхъ да посѣтя чутовната *Аделсбергска пещера* (Постоянска яма), да се поразходя покрай подземната рѣка при свети Канциянъ, да хлѣтна въ дълбоката пещера на Кронпринцъ Рудолфа, недалече отъ Триестъ, да подишамъ най-послѣ въздуха, който дишатъ нашитѣ братя словенци, хървати и пр. И случай ми се удаде прѣди двѣ години.

Току що разпуснахме ученицитѣ за Коледната ваканция, въ единъ день доприготвихъ всичко, що е потребно за пжтуване изъ чужбина и се отзовахъ на столичната гара, за да ме отнесе конвенционалниятъ влакъ къмъ желаната страна. Имахъ билетъ направо за Фиуме (Рѣка), ала отбихъ се въ Загребъ, прѣстолния градъ на Хърватско, за да се полюбувамъ на хубоститѣ му, да надзърна въ неговата култура, да послушамъ сладкопойнитѣ оперни пѣвци, да се опозная най-послѣ горѣ-долу и съ бита на населението му. Мислѣхъ да стоя два дни, а останахъ петъ. Нѣколкоци студенти, прокудени

изъ отечеството си поради печалнитѣ ония сцени, които бѣха се разиграли слѣдъ фамозната дата „3. януари“ — тържественото откриване на народния ни театъръ, и останали да прѣкаратъ коледната ваканция въ Загребъ, ме посрѣщнаха съ отворени обятия и ми съдѣйствуваха да се запозна съ всичко, що ме интересуваше.

Слѣдъ като разгледахъ бѣлѣжитоститѣ на тая малка, ала кокетна славянска крѣпостъ — не му е тукъ мѣстото да описвамъ тия за завиждане учрѣждения — посѣтихъ нѣкои колеги, между които и приспособителтъ на Габелсбергеровата система стенография на хърватски езикъ, симпатичния старецъ Франьо Магдичъ.

По тия врѣмена бѣше се много сгорещила борбата на хърватитѣ срѣщу натрапенія имъ банъ, баронъ Раухъ, и имахъ възможность да се люблювамъ до насита на героичната имъ борба, що водятъ тия притискани и терзани отъ маджарския шовинизъмъ и варварство наши братя. Рамо до рамо съ бѣловласи държавници бѣха видни млади политици и пламенната студентска младежъ.

Какви чудесни овации, какви „вѣрноподанически“ излияния видѣ и чу почтениятъ емисаръ на императора Францъ Йосифъ! Вѣрвамъ, никакъ нѣма да ги забрави той.

Австроунгарскитѣ държавници, които се възмушаватъ отъ аномалиитѣ и неправдитѣ, що по свѣта се вършатъ, и се борятъ (sic) за възтържествуване на правда и законность по всички къшета на земното калбо, а особено на Балканския полуостровъ, трѣбваше да се вгледатъ по-внимателно въ маниеритѣ на разнитѣ си прѣдставители въ разнитѣ свои славянски кралства, велики херцогства, маркграфства и да ги накаратъ по-скоро да се проникнатъ поне отъ хуманни чувства къмъ управляванитѣ съврѣмenni роби. Добра поука биха извадили оттукъ нашитѣ псевдоборци съ ограничения на свободитѣ, които, ужъ-де, имъ правила и най-свободолюбивитѣ наши правителства. Тѣ и стъ Македония могатъ да почерпятъ силни уроци, ала . . . български дебели глави . . . увиратъ ли!

Възхитенъ отъ Загребъ, отъ неговия вълшебенъ, особно по мѣсечина, Горни градъ, вечеръта на втория день на Колела потеглихъ съ вечерния тренъ за Рѣка. Притежателтъ на хотела „Златно егне“, на който ме бѣ прѣпоръчалъ добриятъ ми учителъ и сега колега, г. Антонъ Безеншекъ, ме улесни много за по-нататъшно пътуване.

Осѣмнахъ на брѣга на Адриатика. Още въ здрачъ висѣхъ на прозореца на удобното второкласно купе и вливяхъ очи въ стрѣминитѣ, долинкитѣ, украсени съ хубави хвойни дървета, за които, вижда се, грижлива рѣка бди. И страшенъ ядъ ми гризеше сърдцето, че прѣчетенитѣ дни, съ които разполагахъ, ме караха да пътувамъ нощѣ и да се лиша отъ приятни гледки.

Дъждъ бѣ порѣсилъ прѣзъ нощъта улицитѣ.

Поомилъ се нѣдвѣ-нѣтри въ първия хотелъ, който се изпрѣчи прѣдъ очитѣ ми, близо до кея, изтичахъ въ пристанището, за да се хвърля въ първото паракходче, което да ме отнесе въ отсрѣщната Абация (Опатия). О гиздава любимка на природата! Колко пъти съмъ мечталъ по твоята гиздава Уска (Монте-Маджиоре), по кри-

стално бистритѣ води, които миятъ краката ти; колко пжти съмъ сънувалъ, че съмъ се отдалъ на ласкитѣ на милвацитѣ ти лежки морски вълни! Ей ме най-послѣ въ прѣгрѣджитѣ ти! Слѣдъ малко гиздавето параходче ще ме изхвърли прѣдъ прага ти.

Слѣдъ дъждовната нощъ е ведро небе. Монте Маджиоре е нахлузилъ новъ бѣлъ калпакъ. Морето тихо се вълнува, далечъ задъ тихия заливъ талазитѣ лудешки се гонятъ, изпрѣварватъ, прѣхвърлятъ и запѣнени отъ умора ли, отъ щастие ли, че цѣлуватъ сухия брѣгъ, като че ли се хвърлятъ на отпочивка въ скалитѣ на кея. Въ далечината се вижда приближаващъ гигантски търговски корабъ, който иде, може би, отъ много далечъ, за да стовари плодове на човѣшката индустрия и култура, а да отнесе изработеното съ крвавъ потъ златно жито отъ роба словенинъ.

На парходчето съмъ. То се готви да трѣгне. Послѣднитѣ пасажери сж единъ гиздавъ унгарски кавалеристъ съ едрата си хубавелка дама и съ прѣстарѣла, ала червенобузиста баба или майка. Познава се, че хубаво е живѣла? Кой ли прѣлестенъ кжтъ е обитавала и чии ли жизнени сокове на вкрѣпостени хървати или ромжни сж доставяли охолства на тия галени чада?

Още не огледалъ както трѣбва околността, корабчето спрѣ на скелата. Съ бързи крачки се опжтихъ къмъ първата отворена вила. Още не е сезона, та такава трѣбваше да потърся по-навжтрѣ. Изреждатъ се коя отъ коя по-гиздава, по-натруфена съ палми, мирти, лаври и други сѣ зимзелени храстове и дървета.

Сложихъ коститѣ си на мекото кресло въ верандата на едно кафе-ресторанъ и взехъ да се оглежламъ. По стѣнитѣ изредни украшения, сѣ отборъ пейзажи отъ курорти и между тѣхъ на лично мѣсто портрета на Франьо Иозефа. Слѣдъ кжса почивка и хубава закуска (млѣко съ каймакъ и съ компотъ отъ боровинки) и слѣдъ като се снабдихъ съ малкъ пжтеводителъ за Истрианска Ривиера, както зоватъ това райско кжтче, по подражение на французката Ривиера (Ница, Мантонъ, Монте Карло и пр.) потеглихъ сѣ между вили по крайморската алея, за да ида до носа, врѣзанъ въ залива, който крие въ топлитѣ си прѣгрѣдки кокетката Опатия. Слѣдъ половинъ часть, застаналъ на самия край, полулежещъ върху варовититѣ скали, покрити съ приятноцвѣтни лишайи, гълтахъ съ очи красивата панорама, която се откриваше отпрѣдъ ми. Отлѣво се вирамъ въ запущеничкия отъ сутрѣшния пушекъ Фиуме и въ зиналата задъ него дърбока долинка, изъ която р. Рѣка бърза да се цѣлуне съ Адриатика слѣдъ уморително скитосване изъ мрачитѣ подземия; отпрѣдъ задъ залива се е протегналъ, колкото му бой държи, високъ лѣсистъ брѣгъ съ хубави вили и кули, а на дѣсно — огледалната поврѣхнина на благополучно осъмнало море, о което се плѣзгатъ слънчевитѣ лжчи и образуватъ най-мили изненади за окото.

Колко врѣме съмъ се излежавалъ, не знамъ, ала жестокиятъ тиранинъ-желудъкъ зѣ да заявява своитѣ права и азъ не малко се зачудихъ, когато намѣрихъ, че науморната стрѣлка на часовника е застанала прѣдъ пладне.

Съ тѣга се отиравамъ да търся храна, съ тѣга, да, защото зная, че ми е сждено да остана тукъ само до утрото. Рѣшихъ да прѣношувамъ тукъ, за да послушамъ унилата пѣсенъ на морскитѣ феи. Случайно се отбихъ въ една ферма, дѣто, засбиכולенъ съ бузести дѣчурлига, съ очарователната стопанка и нейниятъ крайно любезенъ изгорникъ, се нахранихъ съ прѣсно млѣко, вкусно сирене, извънредно добръ приготвенъ бивтекъ, — всичко това изобилно полѣно съ истрианско бѣло винце. Притурете слѣдъ това около цѣлчасова дрѣмка на пухова оюманка, па ако ви държи, не ми завиждайте. Чудно гостоприменъ свѣтъ! Слѣдъ голѣми настоявания едвамъ се съгласиха да приематъ двѣ корони и то дадени на малкитѣ пумпалчета като изпроводякъ! Благодаря за добрата слуга! Рѣдки сж тѣ на западъ.

Слънцето бѣ наклонило цѣла коправа къмъ заходъ. Азъ припахъ да възлѣза на Уска, за да погледамъ по на широко. Стопанинътъ се съгласи да ми бжде другаръ и чичероне. И не сбърка — намѣри ме за весель и шеговитъ българинъ и завиждаше на свобода, която ни е направила такива.

ВЪСТИ.

Нови клонове на БТД. — Въ гр. *Т.-Пазарджикъ* по инициативата на тамошния мирови сждия, г-нъ *Аретовъ*, е основанъ новъ туристски клонъ. Въ началото сж се записали 40 члена. Прочее пожелаваме успѣхъ на *Т.-Пазарджишкитѣ* туристи.

Въ черноморския гр. *Варна* сжщо е основанъ клонъ отъ БТД. Той още въ началото на своя живогъ се е заелъ да приготви пжтеводителъ на Варна и околността ѝ. Материалътъ се готви отъ туриститѣ: Д-ръ П. Ив. Стояновъ, Шкорпилъ и Б Райновъ.

Реферати. — Българскиятъ туристъ г. Г. Козаровъ, прѣдседателъ на В.-Търновския клонъ „Трапезица“, отъ името на организацията ни ще чете на Славянския сборъ въ София реферата „*Туристика и значението ѝ за славянството*“.

А на Х. редовенъ туристовски сборъ сжщо въ София (27., 28. и 29. юний с г.) ще се чете реферата „Туристовски помагала и провизии“ отъ Варненския туристъ г. Д-ръ П. Ив. Стояновъ, който ще направи и демонстрация съ една най-модерна туристовска палатка.

Туристски издания. — Дупнишкиятъ клонъ „Рилски езера“ е издалъ нѣколко цвѣтни пощенски карти съ фотографични снимки изъ прѣлестната Рила. Любителитѣ на природата могатъ да си доставягъ тия карти направо отъ клона. Радва ни прѣдприятието на Дупнишкитѣ ни другари.

Сжщо и Софийскиятъ клонъ „Алеко Константиновъ“ е изпратилъ въ странство фотографични снимки изъ Родопитѣ и други красиви мѣста за изработване матови карти, които се очакватъ скоро да пристигнатъ.

Починали туристи. — Миналата година туристското ни дружество има нещастие да изгуби почетния членъ на Софийския клонъ професоръ *Г. Златарски*, ала тая година нещастие то е двойно, понеже изгубихме двама незамѣними другари — Софийския си туристъ *Н. Бозовъ*, напослѣдъкъ подпрѣседателъ въ централното настоятелство на дружеството, и Пловдивския *Христо Джанановъ*, единъ отъ основателитѣ на туристски клонъ въ тоя градъ.

Туристиката напрѣдва. — В. Търновскиятъ клонъ „Трапезица“ продължава да работи усилено за закрѣпването си като дружество и за популяризиране туристовската идея между широкото общество. Така, въ годишното си общо събрание прѣвъ миналия мѣсець е взелъ рѣшение да се построи още това лѣто *голямъ клоновъ бюфетъ*. Примѣръ за волни дарения за постройката на бюфета е далъ клоновиятъ прѣдседателъ, г-нъ Г. Козаровъ, архитектъ, който обѣщаль керемидитѣ на постройката, плана и завеждането ѝ. Примѣрътъ му билъ послѣдванъ и отъ други туристи — едни записали строителенъ материалъ, а други дали парични помощи. Така шото постройката ще се захване съ разполагацитѣ клонови срѣдства и съ волнитѣ дарения. За сѣщата цѣль сж подарени 500 лв. отъ **Негово Величество Царя** — почетенъ прѣдседателъ на клона.

Бюфетътъ ще бжде двуетаженъ и ще се построи на „Хисара“, който е отстъпенъ на клона отъ общинското управление (протоколъ № 60 отъ 2.IX 1908 г.) за пожизнено и безвъзмездно ползуване.

Прочее поздравляваме търновскитѣ туристи съ успѣха имъ.

Другари, земайте примѣръ отъ „Трапезица“!

Нови членове на БТД. — Софийскиятъ клонъ „Алеко Константиновъ“ въ началото на т. г. е записаль слѣднитѣ нови членове: Д. Н. Геровъ, г-ца Евген. Дограмаджиева, П. Панамаревъ, п.-счетов. въ фин. мин., Ат. Меричлеръ, студентъ, Ив. Нейковъ, студентъ, Ив. Радославовъ, държ. смѣтков., К. Стойчковъ, печатн. „св. София“, Ст. Фетваджиевъ, земл. друж., Ив. Дѣлчевъ, държ. смѣтков., Сергей Фичевъ, Бѣлг. Н. Б., Хр. Поповъ, държ. смѣтков., Ив. Стамболски, Б. Н. Б., Ив. Травницки, прѣпод.-художникъ въ индустр. училище, Ст. Джумадановъ, фин. инсп., Смиль К. Томовъ, пом. кметъ, Кръсто Петровъ, чин. стат., Кр. Гарибаловъ, чин. стат., Ат. Славовъ, пом. счет. нар. театъръ, Ангелъ Пановъ, земл. банка, П. Сжбевъ, помощ. аптекаръ, Николай Констан. Гурталовъ, учителъ въ Казанската гимназия (Русия), Г. Н. Гицовъ, кант. „Петровъ – Табаковъ“, Д. Н. Гицовъ, Б. Н. Б., г-ца Катерина Гичева, гимназиялна учителка, Д. Гичевъ, държ. смѣтк., Наумъ Николовъ, студентъ, Ив. Тотевъ, Б. Н. Б., Илия Пеневъ, инженеръ, Р. Рачевъ, инженеръ, Груьо Любеновъ, окол. учил. инспекторъ, Ив. Хр. Ламбовъ, държ. хранил. Слави Антоновъ, Б. Н. Б., Н. Маляковъ, чин. учит. каса, капит. Т. Ивановъ, военното министерство.

Единъ рѣдъкъ юбилей на банковъ чиновникъ и български туристъ. — Драго ни е да извѣстимъ на читателитѣ си, че нашиятъ ревностенъ туристъ г-нъ Тодоръ Икономовъ е отпразднувалъ тържественно на 8. мартъ т. г. своята 31 годишна непреривна

обща държавна служба, от която 25 напълно прослужени години като чиновникъ при Българската народна банка.

При този рѣдъкъ и щастливъ случай въ анализъ на българското чиновничество — колежитъ и приятелитъ на г-на Икономова сж устроили въ негова честь единъ разкошенъ банкетъ въ локала на Софийскитъ туристи „Малкото казино“, кждѣто прѣзъ всичкото врѣме на веселието имъ е имало интимность и задушевность.

МНОГОДНЕВЕНЪ ИЗЛЕТЪ. — Софийскиятъ клонъ „Алеко Константиновъ“ отъ БТД урежда прѣзъ лѣтния сезонъ многодневенъ излетъ въ **Рила** съ слѣдния маршрутъ : София—с. Бистрица—с. Желѣзница—с. Ковачевци (ношувка)—Сапаревскитъ бани (срѣща съ Дупнишкитъ туристи — ношувка)—Седемтѣ езера (ношувка и единъ день почивка — срѣща съ Самоковскитъ туристи) — Елени връхъ—Рилския манастиръ (ношувка и 2 дена почивка) — Илийна рѣка—Рибнитъ езера (ношувка) — Демирт-капия (ношувка и единъ день почивка) — **Мусала** (2934 м) — Чамъ-кория (ношувка) — гр. Самоковъ—с. Радуилъ—с. Долна-Баня—гара Костенецъ-Баня София.

Тръгване на 18. юлий сутринята. Излетътъ ще трае 13—15 дена. Ще се видятъ най-прѣлестнитъ мѣста на Рила.

Сборенъ пунктъ на излетниците отъ южна и сѣверна България въ ст. София — локала на Софийскитъ туристи („Малкото казино“).

Главатарии : А. Джанановъ и Хр. Рачевъ — Софийски туристи. Младитъ и неопитни туристи ще отправятъ прѣдварителнитъ си запитвания до главатаритъ.

№ 72.

До клоноветъ на БТД.

Господине Прѣдседателю,

Дирекцията на Б. Д. Ж. съ заповѣдь № 1675/1910 г. разрѣши 75% намаление отъ сбикновенитъ такси на туриститъ сборяни при пжтуването имъ.

Пжтуването ще стане съ легитимни листове, които централното настоятелство ще Ви изпрати. Съ една и сжща легитимация могатъ да пжтуватъ двама и трима сборяни, обаче връщането имъ става тоже наедно.

Легитимациитъ се подписватъ отъ прѣдселателя и секретаря на клона и се подпечатватъ съ клоновия печать.

Издаването на билетитъ за отиване и връщане (половина билети, съ печать на гърба „отиване и връщане“) започва отъ 15 того и трае до 30 с. м. Билетитъ иматъ валидность 20 дни отъ деня на издаването. Съ това намаление се ползватъ само членове и членки, но не и други.

Ония, които не сж снабдени съ редовни билети и легитимации, плащатъ споредъ случая таксата или разликата на пълненъ билетъ.

Клоновитѣ настоятелства да съобщаватъ наврѣме имената и отъ кои учрѣждения сж сборянитѣ-туристи, които ще искатъ отпускатъ чрезъ централното настоятелство.

Умоляватъ се ония клонове, които не сж изпълнили исканото отъ централното настоятелство въ послѣдно врѣме, да сторятъ това веднага.

Здравѣйте другари!

Отъ централното настоятелство.

Програма на Славянския Сборъ въ София

24—27 юний 1910 г.

I.

Прѣдметитѣ, които ще се обсъждатъ :

1. Нинѣшното положение на юго-славянскитѣ държави. — Реферати ще бждатъ четени отъ прѣдставители на югославянскитѣ народности.

2. Културната взаимность :

а) Свикване всеобщъ наученъ конгресъ по славистика;

б) Участие на славянскитѣ учени въ мѣстни и общенародни славянски конгреси ;

в) Взаимни отношения на слав. академии и научни учрѣждения ;

г) Общение между славянскитѣ срѣдни и висши училища ;

д) Организация на книжната търговия. — Съотношенията на славянскитѣ театри и художнически дружества ;

е) Издаване на период. списание (журналъ) по литературната и научна дѣятелность на славянитѣ (като лондонскитѣ Атенеумъ) и на общи журнали по отдѣлни отрасли на науката ;

ж) Славянска Христоматия Антология ;

з) Каталогъ на славянски популярни научни книги за публичнитѣ библиотеки ;

и) Адресна книга на славянски учени и литературни учрѣждения ;

к) Размѣна на видни политически журнали (списания) и вѣстници славянски дѣятели и корпорации.

л) Курсове по славянското дѣло за славянски журналисти и студенти при славянскитѣ университети.

3. Отчетъ за дѣятелностьта на дружествата на славянскитѣ журналисти.

4. По икономическа взаимность :

а) Славянска банка ;

б) Славянска изложба ;

в) Икономически отношения на западнитѣ славяни съ източнитѣ и южнитѣ.

5. **Основаване съюзъ на славянскитѣ туристически дружества.**

6. Организация на работата по славянската взаимностъ.*)

Разпрѣдѣление на занятията по дни.

23 ЮНИЙ, СРЪДА. Пристигане на участницитѣ на сбора и на гоститѣ. Посрѣщане и настаняване.

— НА 9 ЧАСА ВЕЧЕРЪТА. Срѣща на участницитѣ на сбора и на другитѣ гости въ градскитѣ казино и градина, дѣто се устройва градинско увеселение. Привѣтствия отъ градския кметъ и Комитета по уреждането на сбора. Запознаване между участници, гости и мѣстни граждани.

24 ЮНИЙ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 9 ЧАСА ПРѢДИ ПЛАДНЕ. Тържествено откриване на Славянския Сборъ въ Народния театръ по слѣдния редъ:

Прѣдварително 1. Хорътъ на г. Николаевъ пѣе химна: Св. Св. Кирилъ и Методий; Ей Словане! — Привѣтствената пѣсенъ. — 2. Привѣтствия. — 3. Изборъ на постоянно бюро. 4. Д-ръ Крамаржъ, прѣдседателъ на Изп. комитетъ на Пражкия сборъ, дава отчетъ за работитѣ прѣзъ врѣмето отъ първия Пражкия сборъ до сега.

1 ЧАСА. Обѣдъ за участницитѣ и гоститѣ въ ресторана на Военния Клубъ.

3 ЧАСА. Реферати:

а. Професоръ Г. Данаиловъ: рефератъ по икономическото положение на България.

б. К. Стояновичъ: рефератъ по икономическото положение на Сърбия.

5. ЧАСА. Откриване руската книжовна изложба.

7 ЧАСА. Вечера въ Казиното, дадена отъ Градския Съвѣтъ.

25 ЮНИЙ, ПЕТЪКЪ, 9 ЧАСА ПРѢДИ ПЛАДНЕ. Реферати.

а. С. Радловичъ: рефератъ по културното положение на Сърбия.

б. Д-ръ Златаровъ: рефератъ по търг. камари и търг. сношения на България съ славянскитѣ земи.

3 ЧАСА. Занятия по секции и групи, гдѣто се четатъ реферати по разни литературно-икономически въпроси.

7 ЧАСА. Вечера въ ресторана при Военния клубъ.

26 ЮНИЙ, СЪБОТА, 9 ЧАСА ПРѢДИ ПЛАДНЕ. Засѣдане на секциитѣ. — Реферати.

*) Тая програма е установена и приета на съвѣщанията на Слав. Изпълнителенъ Комитетъ въ Петербургъ отъ 28 януарий до 2 февруарий 1910 год.

11 ЧАСА. Засѣданіе на юриститѣ конгресисти въ дружеството на българ. юристи.

1 ЧАСА. Обѣдъ на участницитѣ-юристи у юриститѣ-българи.

3 ЧАСА. Разискване и гласуване прѣдложения и резолюции въ секциитѣ.

7 ЧАСА. Пикникъ въ Борисовата градина.

27 ЮНИЙ, НЕДѢЛЯ, 9 ЧАСА ПРѢДИ ПЛАДНЕ. Тържествено откриване на юнашкитѣ игри на «Всеславянския соколски слетъ», който ще трае до 29 юний.

11 ЧАСА. Четене резолюциитѣ на секциитѣ и приемането имъ въ пълно събрание. Тържествено закриване на сбора.

ОТЪ 3 ДО 7 ЧАСА. Посѣщение забѣлѣжителноститѣ на София.

7 ЧАСА. Процална гощавка въ Славянска Бесѣда.

Бълѣжка. За милитѣ наши славянски гости сж запазени особни мѣста въ народния театъръ за всичкитѣ драматически прѣдставления. Начало 8¹/₂ часа вечеръ.

ТУРИСТСКА ПОЩА.

Софийскитѣ клонъ „Алеко Константиновъ“ е доставилъ хубави копчета за туристовска носия. Цѣна 10 и 15 ст. едно копче.

*

Прѣзь Х. туристовски сборъ въ София ще има туристовска изложба. Умоляватъ се всички клонове отъ БТД да изпратятъ по 2 екземпляра отъ своитѣ издания — книги и туристовски карти — за излагане.

*

Туристски шапки продава Иванъ Николовъ, шапкаръ, София. Цѣна 4-50 лв. съ перо. Поржчкитѣ могатъ да се правятъ и чрѣзь централното настоятелство.

*

Шаекъ за туристска носия продава габровската дрехарница на Бр. Бакалови и Ножаровъ, Ссфия. За туристи цѣна 9-50 лв. едина метъръ. Врѣменно удобренье.

*

Локалтѣ на туриститѣ отъ Софийскитѣ клонъ „Алеко Константиновъ“ е бирарията „Малкото казино“.

*

Който отъ г. г. туриститѣ желае да реферира на Х. редовень туристски сборъ въ София по въпроси относително пропагандата на туризма въ България, нека съобщи това прѣдварително въ редакцията на списанието.

Умоляват се клоновитѣ настоятелства да не събиратъ абонаментъ за дружественото списание отъ ония свои членове, които сж сътрудници на него.

*

По нѣмане мѣсто въ сегашния брой на списанието стат. „Седмѣтъ езера въ Дупнишка Рила планина“ остава да се помѣсти въ брой 7.

Поправка. Въмѣсто Rus на стр. 20 (бр. 2), редъ 13. отд. на горѣ, да се чете — *Bus*. Въмѣсто думитѣ: главатарьтъ му г-нъ Иеремия Иеремиевъ на стр. 36 (бр. 3), редъ 1. отг. над., да се чете — *турастътъ Грубо Павловъ*.

—+ Христо Ст. Джанановъ.

На 3. май т. г. слѣдъ продължително боледуване се помина туристгъ Христо Ст. Джанановъ. Той е роденъ въ с. Габарево (Казанлъшко), свършилъ е II. курсъ на Казанлъшкото държавно педагогическо училище и слѣдъ това постъпва чиновникъ въ Пловдивската митница. Младиятъ туристъ умрѣ на 23 годишна възраст. Той бѣше единъ отъ основателитѣ-членове на Пловдивския клонъ „Калояновъ връхъ“ отъ БТД.

Поклонъ на праха ти, млади другарю!

О Б Я В И.

Туристическа библиотека

„**На пѣтъ**“ кн. 4, 5, 6 — 1.20 лева.
кн. 7, 8, 9 — 1.20 лева.
Пжтуване изъ Стара-планина, Родопитѣ, Сакаръ, Странджа. Прѣкрасно помагало по отечествена география, за туристи и велосипедисти.

Десетъ и повече книги по единъ левъ. Изпращане само въ прѣдплата или съ наложенъ платежъ.

гр. Бургазъ.

Д. Стеревъ.

Пътеводителъ

на гр. Велико-Търново и околността му съ 30 худож. изработени образи и една карта на Велико-Търновския окръгъ.

Издание на Велико-Търновското туристско дружество „Трапезица“.

ГЛАВЕНЪ СКЛАДЪ ВЪ ДРУЖЕСТВОТО.

Намира се за проданъ въ София у книжарницата на Т. Джамджиевъ и въ Плъвенъ у книжарницата на Л. Дандуловъ

Цѣна 3 л., отстъпя се за 2.

гр. В.-Търново.

Фабрика за бастуни

Д. К. Куновъ, София, работи и доставя туристски тояги (ковани съ шипъ) — съ гега и безъ гега.

M. Och Frères.

Magasins pour fournitures par Tourisme, Sports etc.

4. Rue du Marché, Genève, Suisse.

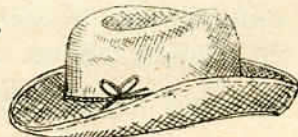

Най-стара и прочута кжща за туристски потребности, както и за потребности за разни спортове: ски, шейна, патинажъ, домашна и свободна гимнастика колояздене. Костюми за туристи, алпинисти и пр. Има клонове въ други 5 главни градове на Швейцария. Каталози и обяснения даромъ при

първо поискване.

Солидность и работа гарантирана.

Цѣни умѣрени.

Гва БЪЛГАРСКА ФАБРИКА съ ЕЛЕКТР ДВИЖЕНИЕ
за
МЪЖКИ ПЛЪСТЕНИ
и СЛАМЕНИ ШАПКИ и ДАМСКИ
ФАСОНИ.

И. НИКОЛОВЪ СОФИЯ.

Шапки за
туристи

Една шапка съ перо
струва

лева 4.50.

Порчки се правятъ
и чрѣзъ Централното
настоятелство на Б.
Т. Дружество.

Туристски шивачъ Н. Абаджиевъ, ул. Трапезица, Со-
фия, шие по мѣрка туристски носии.

Фотографии може всѣки да си набави отъ Дупнишкия клонъ
изъ Рила планина „Рилски езера“ отъ БТД. Споразумение — прѣд-
на пощ. карти. седателя на клона.

Умоляватъ се г. г. настоятелитѣ на списанито ни
да побързатъ съ изпращането спи-
сѣцитѣ на събранитѣ отъ тѣхъ абонати, а сумитѣ да
се изпращатъ на адресъ: За касиера на централното
настоятелство на Българското Турист. Дружество, София.